

CERKEV SV. JUSTA IN VALENTINA V GOJAČAH

Nocoj bomo spremljali prenos evharistične daritve iz podružnične cerkve *sv. Justa in Valentina* v Gojačah.

Naselje spada po letu 1856 spet v črniško župnijo, ki ima poleg župnijske cerkve *sv. Vida* še dve podružnični – *sv. Kozma in Damijana* v Malovšah ter *sv. Janeza in Pavla* na Ravnah.

Gojače pod Svetim Pavlom so zelo staro naselje. Njihovi začetki segajo – sodeč po arheoloških najdbah – v železno dobo. Preseljevanja ljudstev in vdori Madžarov so razredčili število staroselcev in pripravili prostor novim priseljencem, ki so se od predhodnikov narodnostno in kulturo precej razlikovali. Med njimi je bilo veliko pastirjev in črednikov. Od tod tudi ime: gonjáci – Gojáče.

Po razpadu rimskega cesarstva sta se v Vipavski dolini oblikovali dve krščanski središči: *ozeljánsko* in *skríljsko*, mejo med njima je določala Ortaóna, današnji Sveti Pavel. Po letu 1001, še bolj pa po letu 1200, ko so Črniče prišle pod rožaški samostan, sta se vási Gojače in Sêlo pridružili vipavski pražupniji ter prišli po letu 1399 cerkvenoupravno in pastoralno v novo, kamenjsko župnijo. Po dobrih 450 letih so se Gojáče vrnile pod zvon *sv. Vida* v Črničah, Sêlo pa se je pridružilo novi župniji *sv. Ane* v Batujah.

Gojače se ponašajo z lepim, imenitno členjenim vaškim jêdrom in trgi, *cerkev sv. Justa in Valentina* pa nemára z najstarejšo stavbo v osrednji Vipavski dolini.

V mislih imam *prezbiterij*, ki je po prizadevanju gospoda *Aleksandra Lestana* odstrl podobo nekdanje cerkve z lepó šivanimi gotskimi vogali in ôkensko lino. K tej osnovi je bila leta 1769 po prizadevanjih kamenjskega dekana *Antona Jožefa Lokarja* prizidana cerkvena ladja s preslico na tri line, leta 1895, na pobudo črniškega dekana *Antona Cibiča*, pa še samostoječ štiriločni oglêjski zvonik.

Veliki *stebreni oltar* iz leta 1808 je menda prišel v Gojače iz romarske cerkve v Logu pri Vipavi. Opremljen je s slikama *Janeza Mihaela Lichtenreiterja* iz leta 1770. V njem kraljuje velika podoba *Jezusovega češčenja* z Jakobom st., Terezijo Ávilsko in Rokom; v átiki, na vrhu oltarja, pa imenitna podoba *Boga Očeta*. Glavno je znabíti zaneslo v Gojače iz kakšnega karmeličanskega samostana, za drugo nimamo podatkov.

Obakraj slavoločne stene stojita na konzolah kipa *Srca Marijinega* in *Srca Jezusovega*, prvi na desni, drugi na levi strani.

Poleg glavnega se gojaška cerkev ponaša še z dvema stranskima oltarjema, v maníri ploskih poznorenesančnih zlatih oltarjev furlanskega tipa. Nišo južnega oltarja krasí leseni kip *sv. Blaža*, nišo severnega pa kip *sv. Janeza Evangelista*.

Nad levim stranskim oltarjem je omembe vredna še oljna slika *sv. Florijana in Blaža*, preslikana v 18. stoletju.

Gojaško svetišče je lepó ohranjena in skrbnó vzdrževana podružnična cerkev črniške župnije s številnimi drobnimi, a lepimi dragotinami, ki dvigajo duhá in vabijo k molitvi – od kamnitih kropilnikov ob vhodu do vrste lesenih kipov svetnikov in angelov.

KVIZ:

Kateri sta bili prvi dve krščanski središči v Vipavski dolini?

Kam so med letoma 1200 in 1856 spadale Gojače?

Katera je najstarejša stavba v Gojačah in okolici?

Kdo sta zavetnika gojaške cerkve?

Kateri oltarni podobi je naslikal Janez Mihael Lichtenreiter?